

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési feltételek:

Budapest, VI., váczi körut 3.

SZERKESZTI

Egész évre házhoz küldve . . . frt 7.—
Félévre " 3.50
Negyedévre " 1.75

hová minden küldemény intézendő.

SZABOLCSI MIKSA.

Egyes szám ára 14 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Az osztrák javaslat.

Üdvös kihatása lesz az új osztrák javaslatnak a hazai zsidó viszonyokra is — ezen reményt fejezi ki e lap utolsó számának vezércikke s én osztom e reményt, de osztom azon fenntartással, hogy meg lesz az üdvös kihatás, de csak úgy, ha hozzá látunk a javaslat kedvező motivumainak felhasználásához, értékesítéséhez.

A felekezeti sajtónak azt, ami a mi viszonyaink között tanulságos ama javaslatban s ami saját körülményeink között is óhajtható, sőt szükséges, minél nagyobb körben kell ösmertessé, közkeletűvé tenni; mert a tényleges állapotok tarthatlan voltát a nagy közönség csak úgy fogja teljesen átérezni, ha az elérendő jobb, fejlettebb viszonyok körvonalait maga előtt fogja látni s különösen arról fog meggyőződni, hogy a mi jelen szakadásaink nem a dolog lényegéből erednek, mert akkor mindennütt megvolnának az európai zsidóságnál, hanem a mi speciális szerencsétlen antecendentiainknak sajátos eredményei.

De olvassuk el figyelmesen az osztrák urakháza által elfogadott javaslatot s mérlegeljük, mi van benne, ami jelen állapotunkban reánk nézve előnyös volna s mi az, amiben a mi viszonyaink az osztrák viszonyokkal s a javaslattal szemben előnyösebb alakulást mutatnak fel.

Az osztrák javaslat, úgy mint az urakháza saját bizottságának jól megfontolt szövegezése szerint elfogadta, a hitközségekben látja ugyan a zsidóság egyetlen fennálló testületi alakulását, de úgy a szöveg, mint az indokolás mutatja, hogy ezen tisztán congregationalis szervezetet nem tartja az egyedül lehetségesnek, sőt ahol a magasabb fokú szervezés radimentuma, az országos rabbiság fennáll, ott annak fenntartását rendeli el, és hasonló állások szervezését a törvényhozás útján is contemplálja (33. §.) Az or-

szágos rabbiságok felállításának ezen felemlítésével már állást foglal az urakháza a kormány-javaslat indokolásával szemben is, mely a törvényhozást nem tartja illetékesnek arra, hogy a zsidó felekezet magasabb formában való szervezését kimondja és elrendelje. És az urakházának álláspontja e kérdésben is kétségtelenül helyesebb, mint a kormányé: hiszen már a hitközségi alakulás, belépési kényszer, területi beosztás is mindmegannyi beavatkozását képezik az államhatalomnak, mely elől a viszonyok kényszere alatt ki nem térhet. Nem elvi, hanem gyakorlati szempont tehát az irányadó: ha a zsidók vallásbeli és közművelődési ügyeinek fejlődése s a felekezet állami ellenőrzése, mik tagadhatlanul állami érdekek, megkívánja, hogy ők az állam által most nyújtott, illetve elősmert congregationalis szervezetnél magasabb formájú szervezettel bírhassanak: úgy az állam ezen szervezetét ép úgy reájuk fogja kényszeríteni, mint ahogy most a hitközségi alakulás kényszerét behozza. Ami pedig a Lajthán túl áll, áll a Lajthán innen is.

A mi törvényhozásunk és kormányunk sem fog kitérhetni azon kényszerűség elől, hogy a zsidók szervezésének ügyével újból foglalkozzék.

E kényszerűséget megteremtik nem a mi vallásbeli érdekeink, mert azok nem igen számíthatnak valami nagy súlyra a felekezet körén kívül, mikor körén belül is vallásellenesnek mondja a pártérdek és szándékosan táplált előítélet a szervezést — hanem megteremtik közművelődési érdekeink, megkülönösen az államfelügyelet és ellenőrzés mostani hiányos és elégtelen volta.

Az osztrák javaslat azt hiszi, hogy az egyes hitközségek felügyelete a közigazgatási közegek által kivihető. Náluk, az ő közigazgatásuk mellett, talán ez részben csakugyan keresztül is vihető: a mi közigazgatásunk mellett teljességgel lehetetlen. Mert más az, egy, vagy néhány központi hivatalt ellenőrizni, mely az állami ellen-

örzésnek feldolgozott anyagot nyújt, más az, minden egyes hitközség felügyeletét a mi közigazgatásunk mellett keresztülvinni. Hisz jól tudjuk, hogy az anyakönyvi kerületek rendezését a mi közigazgatási hatóságaink, — bár sürgősnek volt feltüntetve, és terminushoz kötve, — ugy hajtották végre, hogy 500 kerület közül, ma, harmadfél év után, csak 400-nak megalakulása van a cultuszminiszterium által tudomásul véve.

A kormány nálunk a magasabb szervezeti formát, ugy a többi felekezet példájára, mint saját régibb kezdeményezései folytatásaképen már azért is célba fogja vehetni, mert daczára a mi szomorú állapotainknak s 30 nagy és sok kis község széttépett voltának, nálunk a hitközségek mellett olyan kinövések, mint aminöket az osztrák félen az ima és cultusegyletek képeznek, nincsenek s így nem kell a hitközségeket magukat megteremteni, hanem az anyakönyvi rendelet beosztásán — melynek fontosságát a gyakorlat emberei eléggé tudják méltányolni — lehet tovább építeni.

Az osztrák javaslat előnye tehát először is az, hogy a további fejlődésnek nem szegi útját. Előnye továbbá, hogy egységes hitközségeket alakít és ezeket kötelezi arra, hogy a különböző árnyalatu ritusokról gondoskodjanak. Nagy haladás, hogy a rabbik állását olyanná teszi, melynek fentartására a hitközségek első sorban köteleztetnek: ez által az indokolás sze-

rint »a lelkipásztori gondozás biztosítandó.« Itt sokkal magasabb szempontból itél az osztrák javaslat, mint a magyarországi congressus, mely e kérdéskörül követte el a legvégzetesebb tévedést.

Ugyancsak haladásnak kell tekintenünk a rabbik surrogatumainak, minők a vallástanítók és többi helyettesek categoriái, eltörlését. Bár ne vette volna be őket a mi anyakönyvi rendeletünk sem!

Előnyösebbek a mi viszonyaink az osztrák hitfelekénél — bár törvényesen biztosítva mi sem vagyunk, amíg a szervezet életbe nem lép, — az autonomia kérdésében. Noha a bizottság elejtette a kormányjavaslat azon pontját, hogy a hitközségek évi költségvetései a kormány jóváhagyása alá terjesztendők, mégis az osztrák hagyományoknak megfelelő beavatkozási törekvés erősen kirí az urakháza szövegezéséből is. A hitközségi adónemek megállapítása, az adó maximum, sőt még a rabbik theologiai képzettségének kérdése is az állami beavatkozás körébe vág — csupa oly dolog, amely nálunk szokásjogilag teljesen a hitközség önkormányzatának körébe tartozik.

Arról, a mi az osztrák javaslatban nincs nem akarok ezuttal szólni. A mult számbau közölt cikk a szervezés által megoldandó tie pontot állított fel: ebből az osztrák javaslat csak ötöt old meg, azt sem teljesen. Nekünk több kell.

Szeged.

Lőw Immánuel.

TÁROZA.

Lewanda Leo.

Az orosz zsidóságot nagy veszteség érte. A réa boruló sötét éj ismét szegényebb lett egy csilaggal, talán épen azzal, mely a hajnal megérkezését jelenthette volna...

Sehol, sehol e föld kerekén, Romániát kivevén, nem olyan súlyos csapás, ha a zsidó intelligenciának egy-egy oszlopa kidől, mint épen Oroszországban. Mert Oroszországban aránylag véve igen kevés olyan támasza van a zsidóságnak, ki a zsidók polgári jogainak védelmében a szellemi érdekeikért való harcban, egyenjogusításuk küzdelmében helyt állna; mindezek megszerzését elősegíthetné; buzdíthatná, bátoríthatná, vezethetné őket a kivándó diadalra,

Egy vezércsillag lefutása tehát csak sötétebbé teszi azt az éjszakát, mely az orosz zsidók emberi jogaira borul.

Lewanda Leon ilyen vezércsillag volt. S lefutásakor egyszerre ötlött szemünkbe az a fényes pálya, melyet megfutott, s még soká, soká ott csillog szemeink előtt.

Lewanda Leon élete egy küzdelem orosz hitsorsosaink civilizációja érdekében; pályájának ékkövei: forró emberszeretet, önzetlen irodalmi működés.

Lewanda Leon Ossipovits 1835. évi június havában (5595, Tamus 17.) látta meg a napvilágot mint szegény becsületes minski szülők gyermeke. Már gyermek korában jelentkeztek benne a tehetség jelei, a nagy szellem első sugarai. Lurie Dávid, az ismert mecénász, észrevette ezeket, s az általa alapított rendszeres iskolába jutatta, hogy tehetségét megizmosítsa és szelleme sugarait intenzívebbé tegye. 1847-ben az akkor megnyitott korona iskolába került és itt 3 évig képezte magát. 1850-ben már a wilnai rabbiseminarium IV. osztályában vonta magára tanárai figyelmét. Tanulmányi idejét komoly törekvés, ritka szorgalom, ernyedetlen kitartás, jellemzi Szabad óráit önképzésre, ismeretei bővítésére használta fel s a múzsa kegyeinek elnyerésére.

Alig 16 éves korában kezdte irodalmi működését s az orosz zsidó népeletből nem egy alakot elevenített meg szépirodalmi munkáiban.

1854-ben elvégezte a pedagógiai cursust és a minski koronaiskolában héber szaktárgyak tanítói állomását nyerte el.

Tanítóskodása idejében a zsidó zsournalisztika szolgálatába állott. A Rabbino vics O. által ekkor megindított „Rasy-wiet“-ben (Hajnal) ragyogó tollal, egész odaadással küzdött az orosz zsidók érdekeiért, és nem annyira érdekesítő, mint inkább tanító szépirodalmi dolgozataival hatott hitsorsosaira, és akarta részükre megnyerni a kormány köreit.

A zsidók bűnössége.

A minap tette közzé a magyar királyi igazságügy-ministerium azon jelentését, mely ezen ministeriumnak működésére vonatkozik az 1875—1887 években. Ezen nagyterjedelmű munka második könyvének II. füzeté statisztikai táblázatokat tartalmaz, melyekből a következő adatokat vesszük az 1886-dik évre vonatkozólag.

Az intézet neve:	Letartóztatottak létszáma	Izraelita lelkész volt e?
Illava fegyint. . .	674	Nem.
Lipótvár	949	Csak bejáró izr. lelkésze var.
Mária-No. tra „ nők r.	600	A izr. rabbi csak bejáró lelkész.
Munkács fgyint. .	715	Egy izr. előimádkozó 100 frt. jutalomd m. v. alkalmazva.
Nagy-Enyed „ .	454	Nem.
Sopron „ .	308	Nem.
Szamos-Ujvár „ .	881	Egy izr. lelkész van.
Vácz „	1043	Az izr. rabbi csak bejáró lelk.
Szegedi ker. börtön	654	Nem.
Kis-Harta közv. int.	122	Nem
Vác „ „	137	Nem.
	6537	

Itt megjegyezzük, hogy minden kir. törvényszék és minden vidéki járásbíróság mellett is van fogház, melyek a kevésbé súlyos büntetendő cselekmények miatt elítéltek letartóztatási helyül szolgálnak. Törvényszéki fogház van Magyarországon 67, járásbíró-sági 380, összesen tehát 447 fogház.

Az ezen fogházakban lévőkre nem vonatkoznak a ministeri jelentés adatai, mert ezen fogházak a két kir. főügyésznek főfelügyelete alá tartoznak s ezekre vonatkozólag ezek külön jelentést tettek közzé. A mennyiben azonban valamennyi fogházban összesen csak 176 lelkész teljesítette a hitoktatást, ebből az

következik, hogy vannak fogházak, a melyekben a letartóztatottak egyáltalában nem részesülnek semmilyen hitoktatásban sem. Például Fehértemplomban, Pancsován és Szolnokon a fogházaknál nem volt egy lelkész sem alkalmazva. (Megjegyezzük még azt, hogy a hosszabb tartamu fegyházra vagy börtönre elítéltek közül azok, kik büntetésüknek kétharmadrészét kitöltötték és jó viseletűek, a büntetés hatralevő részének kitöltése végett *közvetítő intézetbe* szállíttatnak, a hol csakis enyhébb bánásmódban részesülnek, s ha itt is jóviseletűek, akkor feltételesen szabadságra bocsáthatók, ha büntetésük háromnegyedrészét kitöltötték. Ha a szabadságban levők nem jól viselik magukat, akkor az igazságügy-minister visszavonhatja föltételes szabadságukat.)

Arra vonatkozólag nincsenek adatok közölve, hogy minden egyes fegyintézetben mekkora a mőzes hitűek létszáma, hogy ebből következtethetnők, vajon fennforgott volna-e egyáltalában annak szükségessége, hogy a többi fegyintézetekben is gondoskodás történjék oly irányban, hogy a zsidó fegyenczekhez is járjanak zsidó lelkészek. De különben is tekintet nélkül a fegyenczek számára okvetlenül szükséges, hogy minden letartóztatott *saját vallásbeli lelkésze* által részesüljön kellő vallás-erkölcsi oktatásban, mely javulásának egyik főtenyezőjét képezi. A keresztény vallásu fegyenczek minden vasárnap vallásfelekezetek szerint templomba vezetnek s az ünnepélyes istentiszteleten *kívétel nélkül* s mind végig *jelen lenni tartoznak*; ilyenkor vallási oktatásban is részesíttetnek, A zsidók évenkénti nagy ünnepeiken egy órára istentiszteletük teljesítése végett az e célra kijelölendő terembe gyűlnek A zsidó ünnepeken a zsidó fegyenczek fel vannak mentve a munkától. De a hol nincs zsidó lelkész, ott persze

Az orosz zsidók érdekében küzdenie, több alkalmanylt és jobban is érvényesíthette magát, midőn 1861-ben a wilnai főkormányzó meghívása folytán egy »tanult zsidó« állását foglalta el. Egy 1863-ban Oroszországban felmerült vérvád irtózatos következményei elől az ő közbenvetése mentette meg hitsorsosait, s az ő szorgalmazása folytán rendelték el a vizsgálatot, mely ennek az örökös kísértetnek alaptalan voltát ez alkalommal is felderítette.

Orosz hitsorsosaival a kor szellemét megértetni, őket a modernebb eszmék számára megnyerni, a jelen viszonyaival megbarátkoztatni s azokhoz alkalmazhatókká tenni: mindenha egyik főtörekvése volt. Erre nézve egyik legjobb eszköznek tartotta szépirodalmi működését.

És ez eszközt jól választotta meg; mert Lewanda Leon par excellence író. Az orosz zsidók életét megkapó hűséggel rajzolja, hazája viszonyait tövéről-hegyére ismeri; s a mi igaz, a mi való, annak hatása mindig biztos. Meg is hallgatták szavát; a mag, mit elvetett, olvasói lelkében kikelt, s az orosz zsidók civilizálódó törekvéseihez megadta az impulzust.

Nagy regénye a „Meleg napok“, a modern világ szónokája. Egyik alakja Sarin Arkadius, önmagának másolata, ki tüzzel, lelkesedéssel szól, buzdít, ösztönöz a haladásra.

Mint író Komparttel és Franzossal helyezik egy sorba. Irodalmi működését általában és részleteiben megbirálni mi nem tartjuk magunkat hivatottnak. Meg aztán nem is ismerjük teljesen, csak főbb vonásaira nézve vannak adataink.

Az embert tisztelte és becsülte benne minden ismerőse és tisztelője, — bár magábavonult ember volt — s mint ilyen, meg sem házasodott.

Az orosz zsidók politikai helyzetéről légvárakat épített. Egész komolyan hitte, lelke egész szeretetével táplálta teljes emancipációjuknak a szó tágabb értelmében való közeli lehetőségét. Később maga is beismerte hű reményét s az eszmének, melynek megvalósítására legjobb erőt fordította, egyelőre kivihetlen voltát.

Talán éppen ez is tette buskomorrá, s talán éppen tervei kivihetlensége borított lelkére olyan homályt, minőben vérző szívvel látta orosz testvérei állapotát.

Tavaly Pétervárra vitték a tébolydába. Szive, mely hitsorsosai érdekeiért soha meg nem szünt dobogni, itt dobbant meg utóljára, és lelke, mely úgy ragaszkodott eszméihez, a mult hó 21-én innen szállt az egekbe.

És az orosz zsidóságra boruló éj ismét szegényebb lett egy csillaggal.

H—r.

nem is lehet szó az isteni tisztelet rendes teljesítéséről s ott a zsidó vallási oktatásban sem részesülhet a fegyencz. a mi pedig lelkének legnélkülözhetetlenebb táplálékát kell, hogy képezze. Szükséges minden feyházban a zsidó pap azért is, mert ennek feladatát képezi az, hogy a zsidó fegyenczet vallási és erkölcsi ismereteire nézve megvizsgálja. Szükséges lenne továbbá, ha a zsidóság vezetői arról gondoskodnának, hogy zsidó rabok számára megfelelő imakönyvet szerkesztsenek, mert ez képezi az olvasni tudó rabnak egyedüli olvasmányát a bezárlás után, midőn idejét a magánzárában tölti. Ilyenkor is majdnem naponként részesítendő a fegyencz a lelkész részéről látogatásban és én nagyon szeretném, ha a zsidó fegyenczet zsidó lelkész látogatná.

A 8 feyházban 1886-ban volt az összes fegyenczek száma **5624**; ezek között mózes hitű volt **168**. Az 1880-dik évi népszámlálás szerint a zsidók az összes lakosság 4.08% -át képezték. Ha már most a zsidó vallásfelekezethek a súlyos büntettekben való részesülési arányát az általános népesség vallásbeli arányaival egybevetjük, akkor azt tapasztaljuk, hogy az arány a zsidókra nézve igen kedvező, mert a büntettek között nem 4.08% -kal, hanem csak 3% -kal szerepelnek. Az 1870-diki népszámlálás alkalmával a zsidók a lakosságnak csak $3\frac{1}{2}\%$ -át képezték s a börtönügyi statistikánál akkor is csak 2.3% -kal szerepeltek.

A vallási ismeretek fontossága kitűnik abból, hogy 5624 fegyencz közül hiányos vallási ismeretekkel birt **3283**.

Lássuk már most, hogy az 1886-dik évben a feyházokban letartóztatott zsidó fegyenczek minő büntettek és vétségeket követtek el:

Hamis vád 1, erőszakos nemi közösülés 2, gyilkosság 8, szándékos emberölés 9, gyermekölés és gyermek-kitétel 5, lopás 83, rablás és zsarolás 20, sikkasztás 6, orgazdaság 4, csalás 9, gyujtogatás 7, okirat hamisítás 14.

A szegedi ker. börtönben 1886-ban a rabok száma volt **654**, ezek között volt **16** zsidó; utóbbiak el voltak ítélve:

Hamis vád 1, lopás 6, sikkasztás 4, orgazdaság 2, okirathamisítás 3. Hiányos vallási ismeretekkel birt **237** rab.

A közvetítő intézetekben levők száma kitett 1886-ban **259**-et, ezek között volt **3** zsidó s pedig gyilkosság miatt 1, szándékos emberölés 1, okirathamisítás 1. Hiányos vallási ismeretekkel birt **143**.

A 8 feyházban mind az 5624 fegyencz részesült vallás-oktatásban, azonban az oktatásnak **414**-nél rossz eredménye volt. Ez a körülmény megfontolást érdemel.

A feyházokban 1886-ban volt összesen **1954** visszaeső büntetett; ezek között 91 férfi és 4 nő, összesen tehát **95** mózes hitű; és ezek által elkövetett bűn volt: gyilkosság 3, gyermekölés 1, lopás 72, rablás és zsarolás 7, sikkasztás 3, orgazdaság 1, csalás 6, gyujtogatás 2.

A szegedi ker. börtönnél ugyanekkor **86** visszaeső büntetett volt, kik között **egy** zsidó létezett, ki orgazdaságot követett el, A kir. javító intézetekbe itéletileg elhelyeztethetnek életkoruk 20-dik éveig azon büntetettek (fiúk), kik akkor, midőn büntetendő cselekvényt követnek el, életkoruknak 12-dik évét már túlhaladták, de tizenhatodik évét még be nem töltötték. Az aszódai intézetben 1886-ban volt a letartóztatottak forgalmi száma **148**, Kolozsvárott **14**; amott

volt **6** zsidó fiú, utóbbiban egy Aszódon az izraeliták az aszódai izr. hitközségi tanító által nyertek hitoktatást. Ünnepeken a növendékek mindenike a vallása szerinti isteni tiszteleten megjelent. Nem tudom, vajon a zsidó fiúkra is vonatkozik-e ezen megjegyzés? *A 162 fiú közül 17-en nem bírtak előzőleg vallási ismeretekkel.*

Megjegyzem hogy adataink nem nyújtanak teljes képet, mert az 1886. év végével 2222 olyan elítelt, kiket feyházokba kellett volna szállítani, a különböző törvényszéki fogházakban volt elhelyezve, minek oka abban rejlik, hogy az országos feyházok túl vannak népesítve, azért nem szállítható minden feyházra itelt egyén feyházokba. Ezen 2222 feyházra itelt a fentebb említett 8 feyházban letartóztatott 5624 fegyencz között nem fordul elő.

Az országnak 447 fogházában volt ezen kívül még az 1886. év utolsó napján letartóztatva: jogérvényesen elítelt egyén 9123, jogérvényesen még el nem itelt egyén 3792, összesen: 13,214 egyén.

Ezekre vonatkozólag a vallásfelekezetek részeseése tekintetében a főügyési jelentés nem nyújt felvilágosítást.

Végül megjegyzem még azt, hogy a zsidó letartóztatottak minden letartóztatási intézetben *csak* a húsvéti ünnepek alatt s akkor is csak oly feltétel mellett részesülnek különfőzetű ételben, ha ezeknek ingyenes beszolgáltatására illető hitközségük önként vállalkozik. A törvényerőre nem emelkedett 1843-diki magyar büntető törvény-javaslat (III. rész, 53. §.) legalább a következőket tartalmazza: „Az izraelita rabok, **mellőzhetlen szükség miatt**, a keresztény rabok számára sült kenyerekkel és főzött ételekkel — egyiránt láttassanak el.“ — Boszniában a közös kormány tekintettel van a mohamedán katonáknál és az elítelt letartóztatottaknál arra, hogy ezek sertészsírral készült ételekkel nem élhetnek és ezek számára külön főzet vajjal, olajjal és marhazsírral.

Egy 1862. 70,013. sz. magyar királyi helytartótanácsi intézmény értelmében a zsidó raboknak azon napokon, melyeken főtt étellel vallási meggyőződésük szerint nem élhettek, a helyett több és annyi kenyér volt kiszolgáltatandó, mennyi a főtt ételnél többbe nem került. (Megjegyezzük, hogy az akkori időben a rabokat naponként két font kenyérral látták el, a mihez főtt étel nem is járt.)

Az igazságügyministeri utasítások szerint a következők tekintendők nagy ünnepeknek a zsidó letartóztatottaknál: Peszach, (Niszan hó 15—22-én,) Sebbuóth, (Szi van hó 6-án és 7-én,) Roshasonoh, (Tisri hó 1-én és 2-án,) Jom-hakkipurim, (Tisri hó 10-én,) Szukkoth, (Tisri hó 14-, 15, 22-én és 23-án,) végül minden szombat.

Exiguus.

Jajszó Jeruzsálemből.

Lapunknak a szent városban lakó tudósítójától, a jeruzsálemi osztrák-magyar zsidó hitközség derék és tudós titkára, Krausz J. M. ur a következő, április 4-től keltezett (héber) levelet küldte be:

Az éhínség megszűnt reánk nézve a csapások legborzasztóbbika lenni. A kiszáradt, elpedő gyermekek, a jajveszékélő anyák, a ciszternától ciszternához sápadtan, lihegve vánszorgó atyák nem kenyér után áhítoznak — oh, ha csak éhesek volnának! —

vizet keresnek a szerencsétlenek. Elalél-
nak; megöli őket a szomjuság! A föld nem rejt
többé számukra vizet, s az ég nem tölti meg újból
a kiszáradt ciszternákat.

Oh, mi lesz belőlünk, ha még ma sem lesz eső,
ha még holnap, holnapután, az egész héten sem?
Borzasztó erre gondolnom is, hiszen már eddig is
akárhányan a szegények közül elveszték
szomjan!

Tizenegy hete, hogy a malkósnak (tavaszi eső)
be kellett volna állania; négy hete, hogy a közönsé-
ges cisternák (a szegény emberek házaiban) utolsó
nedvüket szolgáltatták ki; 10 nap óta a szerencsétlen
lakosok drága pénzért veszik az innivaló vizet,
de egy-két nap óta pénzért is csak hosszas és
fáradtságos utánjárással szerezhetnek egy-egy kor-
sóval.

A városon kívül fekvő beér Jóab, (Jóabforrás)
melynek vize emberemlékezet óta nem apadt ki egé-
szén s a melyről ennek folytán azt tartották eddig,
hogy földalatti ér köti össze a Jordánfolyóval, most
megczáfolta e hiedelmet. A roppant mélységű viz-
medencze, mely a vizinség első heteiben egymaga
látta el vizzel az egész várost, most fenéig kiszáradt
és még csak egynehány lelketlen gazdag üzér ren-
delkezik telt medenczékkel, melyekből 60—90 kraj-
czárjával árulgatnak egy-egy korsóval.

Arra, hogy a szárazság következtében semmivé
lett — Jeruzsalem környékén legalább — az ez
évi termés kilátása; arra, hogy az éhinség már is
felütötte fejét a fővárosban. senki sem gondol most,
szemben a szomjuság iszonyatos inségével, a víz után
való epedéssel.

És ez az égető nap, a dermesztő, mindent megölnő
hőség! A test izzóvá válik, a vér forróvá lesz az
erekben, az agy alig képes már gondolni, a kéz
dolgozni — és nincs egy ital viz, lehűteni az embert-
irtó, szörnyű szomjat!

Egynehány gazdag, jótékony férfiú minden má-
sodnap egynehány száz tömlő vizet hozat a messze
Tiberiász, Zefat, Chaifa vagy Jaffából; a szegények
seregestől tódulnak ki korszókkal a városból, elibe
menendők az érkező karavánnak. A tömlők körül
hajmeresztő jelenetek játszódnak le. Minden tömlő
ostrom tárgyát képezi, kétségbeesett csaták folynak
le a szerencsétlen víz után áhitozók közt, kiknek
családjaik otthon sóvárogva várják a megváltó kor-
tyot. Pedig, én Istenem, milyen az a 25—30 óráig,
égető napsugaraknak kitéve volt viz! De ezt sem mind
kapja, sőt a boldogtalanok nagyobb része üres kor-
sókkal tér vissza övéihez.

A jobbmodu lakosok nagy része itthagya a szent
várost és vagy Jaffába, vagy Tiberiasba, vagy pedig
egyik vagy másik kolóniába mentek, hol szintén
nagy csapások előkészítője a rendkívüli szárazság,
de minthogy ott a talaj nem sziklakeményiségű, mint

Jeruzsálemben és környékén, vannak kutjaik forrás-
vizzel, melyek nagyobb része még ki nem apadt.

Két hosszukabátu uri ember a tegnapi napon
egy muszka spekulanstól, ki összevásárolta a vizeket
és nagy cisternáját megtöltötte, hogy a legnagyobb
inségben nyeresztkedjék rajta, megvették az egész
medenczét és vizét ingyen kezdték kiosztani a sze-
gény zsidók közt. Csapatokban siettek oda korszók-
kal a szánalomraméltó emberek, midőn azonban az
egyik jámbor ur nyájasan kijelentette, hogy olybá
tekinti a vizet elfogadókat, mintha készek volnának
elfogadni a — keresztelő vizet is, a boldoggá tett
emberek hirtelen megállottak; asszonyok, gyermekek
reszkette a szomjtól, fölfordították korszóikat és a
drága nedűt a földre öntötték. Váltig kínálgathatták
aztán azt a vizet. Egyedül maradtak vele az udva-
ron. Keresztényeknek nem adták, zsidóknak nem
kellett.

Fölösleges mondanom, hogy a nemesszivü két
ur a hittérítés szolgálatában áll

Hat hét óta minden csütörtökön a városon ki-
vül levő szabad téren gyűlnek össze ezrei itteni hit-
sorsosainknak. Minden község megjelenik rabbijával, vé-
neivel, tóratekerceivel és sófarjaival (ünnepi kürtök.)
A községek elébb külön-külön, aztán együttesen imád-
koznak a föld és ég irgalmas urához: el ne fordul-
jon szent városától, könyörüljön kinzott teremtmé-
nyeink! A chacham basi beszédet tart, melyet sziv-
szaggató imával végez. Hangos jajszó, sirás és ke-
serves zokogás hallik minden oldalról, mignem meg-
szólal közel 200 sófar, melyek hatalmas harsogása
ostromolni látszik az ég elzárt kapuit, és melyek
hangját meghallva (elhallik az mértföldre) az ott-
hon maradottak is áhítatos imára kulcsolják össze
kezeiket.

Vajha meghallgatná égi atyánk és királyunk
forró imáinkat; mert, oh, elepedünk, elveszünk segít-
sége nélkül!

Szellemszikkák.

Szükségesnek láttam, kibővíteni ismét a
kört, a zsidó irodalom ama körét, melyen más-
fél év óta szinaranymondásokat gyűjtögetek
és mutatok be hetenként a kedves olvasónak.
Tovább egy évnél „Gyöngyszemek“-et szedeget-
tem a talmud megmérhetlen tengeréből; közel
4 hónap óta a midrás virányait kererem fel
rendesen, hol hervadhatlan virágok diszelked-
nek. Egy-egy csokrot mutattam be minden hé-
ten; a kinek tetszett, magáévá tehetette. Mos-
tantól fogva el-elfogok látogatni a későbbi rab-
binikus irodalom tájaira, s a mit ott találni
fogok olvasóim számára, hűségesen és ponto-
san át fogom szolgáltatni nekik minden héten.
„Szellemszikkák“-nak nevezem el őket

mert csak nagy ritkán mutathatók be egy egész — mit már a szűkre szabott tér sem enged meg — rendszeren az egésznek egy-egy apró töredékét adhatom csak; szikrát, gyújtó és megkapó természetűt. A talmud és midrás apadhatlan forrásaiból természetesen ezen túl is fogok meritgetni, de nem fogok kizárólagosan ezekre szoritkozni, és ezt jónak láttam elmondani itt tisztelt olvasóimnak, kiktől csak azt kérem, részesítsék e rovatot tovább is annyi figyelemben és szeretetben, mint a hogy ezt eddig tették. Fáradtságomat dúsan jutalmazza az, ha látom, hogy az ó zsidó szellem egy-egy rövid megnyilatkozása csodálatot és tiszteletet kelt számára a korunkbeli Izrael **fiai**, — leginkább ez utóbbiakat tartom szem előtt — kebelében is.

Szabolcsi Miksa.

Szellemszikrák

a talmud, midrás és a későbbi rabbinikus irodalomból.

Bolond, ki a korrallal mindenben dacolni kész. Alávaló, ki a kort mindenben szolgálni kész.

Csak nem képzeled, hogy a nap visszavonja sugarait, mert a világosság nem tetszik a baglyoknak!

Csalódol, ha azt hiszed, hogy magadat emeltesd midőn másokat gyaláztál.

Hisz ha nem volnának benned még nagyobb fogyatkozások, nem fecsegnél oly örömmel mások hibáiról.

Az asszony tudománya: szépsége. A férfi szépsége: tudománya.

Témán Hablijaálhoz egyszer egy ember jött, kinek féltését fejedelmi ruha fődte, míg a másik fele undort keltő rongyokba volt burkova. Esztelen ember, szólt hozzá Témán, a fényes ruha árán, melybe féltetedet bujtattad, kevésbé drága ugyan, de egész és tisztességes öltönyt vehetnél volna! Azt hiszed, hogy csak azt az oldaladat nézik, melyet tulságos fény borít, míg szennyes rongyaidat észre nem veszik? Sőt ellenkezőleg. Mennél fényesebb ruházatod egyik felé annál visszataszítóbb elhanyagolt része. Mondhatom, jobb volna rád nézve, ha egészen rongyokban járnál.

Végig hallgattam bölcs beszédedet, szólt most a különös jövevényt, és teljesen osztom is nézettedet. De ha úgy van, mint mondád, miért vétesz magad saját állításod ellen. Mert a mit te az én testemen észleltél, azt észlelik mások a te lelkedben, melynek látható hü képét ime bemutattam. Jól tudod, hogy az embernek kettős létezettsége van: Istennel és embertársaival szemben. Te azt hiszed, hogy elég, ha az egyiknek teszsz eleget pazar módon, míg a másiknak feléje sem nézsz? Jámbor vagy, de embertelen; Istenhez könyörögsz egész nap, míg lelkedben szemernyije sincsen a könyörületnek. Belső olyan,

mint az én külsőm. Én megfogadom tanácsodat külsőre nézve, fogadd te el az enyémet belsődet illetőleg: Légy inkább kevésbé jámbor, de felelj meg legalább némileg az emberszeretethez szintén Isten által rádrótt kötelességeink is.

Panaszkodol, hogy a sok irigy megkeseríti az életedet; várj a panaszszal, míg — irigyeid nem lesznek.

Az irigy jólakik, ha másokat lát éhezni.

Hetet térithetsz meg bölcs beszéddel, de hetvenhétszer hetet nemes cselekedettel.

Vak, ha botlik, mindenki siet segítségére. Látó szemekkel, ha elesel, téged kaczag minden ember.

S ha mindjárt csak hiúságból ad, mégis nagyobbra becsülöm, mint hét megszólóját, kiknek az az érdemük, hogy nincs meg bennük ez a hiúság.

Lehet az ember gonoszabb a gonosznál, anélkül, hogy megszegne egyet is a törvény tilalmaiból.

A ki vigasztalást keres nagy veszteség után, az már félig meg van vigasztalva.

A pesti Chevra Kadisa jelentése.

A főváros emberbaráti intézetei között — és pedig nem csak a felekezetünkbeliek szűk körében egyik kimagasló hely illeti meg a pesti chevra kadisat; felekezeti intézményeink között pedig alig áll előtte egy kettő.

Az ilyen együletnek, melynek jótékony keze a családban enyhíti a nyomort; a szerencsétleneknél gyógyírral köszönt be; sanyalóknek gondját viseli; s a mely az ágrólszakadtaknak is meg adja az utolsó tisztességet; nagy tere van a fővárosban. Nagy tere van különösen az olyan évben, minő az utolsó előtti volt, mikor ragályos betegségek, járványok ölik el a kenyérkeresőt, veszik ki a szegény embér kezéből a munkát, a család szájából a falatot, mikor a halál kaszája alatt sűrűn hull az ágrólszakadt; s a minő volt a lefolyt is, mikor a tél nyomora ijesztő trónját ütötte fel a szegénység birodalmában.

A pesti chevra kadisának az előző évben is volt tehát módja áldozatkészségének bebizonyítására és áldásos működésének dokumentálására.

Ezt meg is tette teljes mértékben, tőle telhetőleg, önként elvállalt feladatának teljes tudatával.

Nem hangzatos szavak, nem a kérkedő hiúság reklamja jelelik munkásságát: rideg számok konstatálják, hálás szívek dobbanásai árulják el; s azoknak szellemében, kikről a chevra kadisán kívül végre mindenki megfelekezett, imában és áldásban él az napról-napra, évről-évre tizedekről-tizedekre.

Számokra nincs ellenérv; a hálás szív dobbanása örökké él a lélekben; s azoknak szelleméből, kiket mindenki elhagyott, nincs, mi kitörülne a végtisztesség megadásáról való emléket.

Néha napján mégis akadnak, más felekezetbeliek kik nem helyeslik, hogy ez az egyesület, a vagyonosabbakkal jobban megfizeteti a sírhelyeket. Miért? Hát van-e jótékony egyesülete más felekezeteknek, mely nem engedné meg, hogy a felekezetbeliek, közül 2 halottat is vessenek egy sírba, avagy minden tisztességadás nélkül zsákba varva adják a szegény halottnak az öröknyugalmat?

Miből fedezze hát ez az egyesület azon szükségleteket, melyek csaknem kétannyi szegény halott ingyenes és tisztességes eltemetetéséből háramol reá, ha nem a vagyonosabbak tehetségéből?

Nem a helytelenítés van itt helyén; csak az elismerés, hogy az egyesület önmaga magában nyújt eszközt a nemes cselekedet gyakorlásához.

*

A pesti chevra kadisa 1887-évi igaz emberbaráti működését a következő adatok tüntetik fel: Helyben lakó, otthon kezelt betegek és ápolóiknak fizetett s a szükölködő családoknak juttatott 15 frtig terjedő összegekben és 10—10 frtos heti segélyekben **14,837** frtot (870 frttal többet mint tavaly,) szemérmes szegény betegek és szegény családok közt, részben szerényebb kereseti forrás, szerzése céljából 20—100 frtig terjedő adományokban **4368** frtot osztott szét, melyhez a kórházban ápoltak költségeit, a szegények orvosaink fizetéseit s a házi betegeknek kiszolgáltatott gyógyszerek költségeit hozzászámítva, e tétel **11,617** frt **13** krt (tehát 994 frttal többet mint az előző évben) tüntet fel. A szegények támogatása és a szegény betegek gyógykezelése összesen tehát **30,772** frt **13** kr. **1863** frt **33** krral többet vett igénybe mint az előző évbe.

A sinylők hazában az első két hónapban 30, 6 hónapra át 29 és 4 hónapra keresztül részben 27, részben 28 alapítványost láttak el, a mi az egyesületnek **10,197** frt 41 krjába került. Ezen utóbbi kiadások fedezésére külön **2236** frt 30 kr. gyűlt össze, s így **7961** frt 11 kr. (tavaly **7635** frt 36 krt) az egyesület egyéb bevételeiből fedezett.

Az egyesületi tagok közül **90** hunyt el, 9-czel több mint az előző évben. Az egyesület által eltemetettek száma **1809** (a megelőző évben 99-el több volt, mi az akkori járványban leli magyarázatát.) Lakásáról **1355**-öt a kórházakból pedig **454** halottat temettek el. Az elhaltak közt volt **498** felnőtt férfi és **379** felnőtt nő, **325** gyermek **303** leánygyermek és egy hónapon alóli **304**. Az elhunytak közül **603** után teljes temetési költséget fizettek, **193** után felét illetve harmadát és **1014**-nek teljesen díjtalanul adták meg a végtisztességeit **10,882** frtnyi költséggel.

Az itt felsorolt kiadásokon kívül az emétkünnepélyek **2800** frttal, kegydíjak pedig **1400** frttal szerepeltek.

A jelentésben egy nagy tétel felemlítését hasztalan keressük, s ez azon **50,000** frtos adomány, melyet az egyesület a pesti zsidó kórház javára tett.

A rendes bevételek főösszege **105,074** frt 97 kr., az (előző évben **96,516** frt 65 kt.), a rendes kiadásoké pedig **102,547** frt **61** kr. (1886-ban **98,109** frt 78 kr. volt, ami **2527** frt 35 kr. többletet tüntet föl, miből **1592** frt 35 kr. az 1886. évi hiány fedezésére fordítattott.

Rendkívüli kiadások címén befolyt **3775** frt készpénz és **7500** frt értékpapír. A chevra kadisa alapítványainak töke számlája 1887. év végén **27,324** frtnyi összeget, a sinylők házáé pedig **64,317** frtot tüntet fel.

—vi.

A budapesti izr. kézmű és földmívelési egyesület beszámolójáról.

(Á—b.) Hazánkban a boldogulás jelszava jelenleg az ipar. Földmívelésünk a sok csapás következtében mindinkább veszíti jelentőségét, míg a külföldi ipar-államok felvirágzása egyre emeli az ipar értékét.

A budapesti izr. kézmű és földmívelési egyesület felismerte ezt a körülményt és hitfelekezetünk körében is jelenleg inkább az ipar terjesztésére fekteti a fősúlyt. De megkülönböztet is van oka rá, mert a földműves növendékek képeztetése kevésbé bizonyult célszerűnek, amennyiben a végzett növendékek elhelyezése nehézségekbe ütközött.

Ezen körülményen a jövőben az által igyekeznek az egyesületi választmány segíteni, hogy tisztán gyakorlati uton képeztetni ki növényeiket.

Hogy e terv mennyiben helyes, annak eldöntésére nem érezzük magunkat illetékeseknek; de, azt hisszük, néhány évi kísérlet mindenestre többet fog mondani a legjobb szakvéleménynél is.

A mi a budapesti izr. kézmű és földmívelési egyesület létjogát, szükséges voltát fényesen dokumentálja; azok céljai, melyek értelmében szegény vagy elárvult izraelita fiukat a társadalomnak hasznos elemeivé és hazánk közgazdasági viszonyaik tevékeny faktoraivá képezi; az eredmény, mit az iparosok kiképzésében évről-érve ér el; s hogy a növendékek felvétele iránti kérvények száma állandóan emelkedik.

Ismert tények ezek a nagyközönség előtt is. A főváros és a vidék, hiszen egyaránt megkeresi, hogy emberbaráti szeretét igénybe vegye és kulturális hivatásának gyümölcseit élvezhesse.

És ime mégis miről ad számot a jelentés?

Elmondja, hogy az egyesület jövedelmének emelkedése nem tart lépést a reája háramló feladatokkal; de megmondja egyuttal ezen sajnálatos körülmény okát is, s ez, hogy sem országos alapból, sem a vidéki hitközségek részéről eddigelé nem részesült a kellő támogatásban.

Hát ez nincsen rendjén, és nincsen rendjén különösen akkor, midőn a budapesti izr. kézmű és földmívelési egyesülethez folyamodók tulnyomó nagyobb része — vidéki illetőségű és akik védő szárnyai alatt nyernek tisztességes kenyérkeresethez, jóléthez módot, azok is nagyrészen vidéki illetőségűek.

Sulyos szemrehányás ez a vidékre nézve és egyuttal figyelmeztetés is mulasztása helyreállítására, miket hogy sietni fog szükségtelenné, tárgytalanokká tenni: azt a zsidó jótékonyosságba és áldozatkészségbe vetett bizalmunk engedi remélnünk!

*

A beszámoló adatainak kivonatát a következőkben adjuk: Az egyesület összes növendékeinek száma 1887. év végén **151** volt; ezek közt kézműves **138**, földműves **2**, ösztöndíjas **11**. Az elmúlt év folyamán tanidejének befejeztével felszabadult **26** kézműves, s a földműves iskola sikeres elvégzése után kilépett **3**. Az 1886/7. tanév II-ik felében **8**, s az 1887/8. tanév I-ső felében szintén **8** ösztöndíjas növendéke járt a budapesti állami közép ipar-

tanvdába; az iparművészeti iskolába pedig az 1886/7. tanév II-ik felében 2, s az 1887/8. tanév I-ső felében 3 ösztöndijas növendék járt. Az egyeslet növendékei, az új ipartörvény értelmében a nyilvános tanoncziskolába jártak s előmenetelüket és szorgalmukat az egyeslet jutalmak kiosztásával nevelte; a lefolyt évben 30 jutalmat osztott szét. Hittani és valláserkölcsi oktatást az intézet saját iskolájában nyerték, mit az ünnepek alkalmával részükre külön rendezett istentisztelettel egészítettek ki. Az egyeslet a lefolyt évben ösztöndijakra 850 frtot, a növendékek között kiosztott ruházatra 3149 frt 12 krt, működési céljaira összesen 7106 frt 16 krt fordított; más célokra 6437 frt 51 krt, összes kiadásai tehát 13,543 frt 76 krt tettek ki. Bevételeit 2536 frt évi járulék, 1777 frt 26 kr. kamat, 773 frt 90 kr. imaházi adósság, Baumgarten Ignác 5000 frtos alapítványa 1139 frtnyi hagyomány és adomány s több kisebb-nagyobb tétel összességén 13,543 frt 76 kr. képezte.

Az egyesleti tagok száma 521 (az előző évben 558) volt, kik 2590 frt 40 kr. évi járulékokot fizettek. Az egyesleti vagyon 44.991 frt 29 kr.

Az egyeslet növendékei foglalkozásuk szerint: Aranyműves 6, asztalos 16, bádogos 12, betüszedő 5, bőröndös 4, czimfestő 3, érczöntő 3, ércznyomó 3, esztergályos 9, géplakatos 3, gomkötő (paszományos) 3, iparműv. tanodai ösztöndijasok 3, iparközéptanodai ösztöndijasok 8, kádár 1, kalapos 1, kárpitos 9, kefekötő 1, keztyűs 2, könyvkötő 8, lakatos 25, műszerész 6, nyerges 1, nyomdász 2, órás 2, porcellánesztergályos 1, porcellánfestő 3, szobrász 3, szücs 1, vasesztergályos 1, zynkograf 1, gazdasági növendék 1, vinczellér-kép. növ. 1, elhelyezendő kézművesnövendék 3, összesen 151.

Előfizetési felhívás.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük április végével lejár, teljes tisztelettel kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Előfizetési feltételek:

egész évre 7 frt — kr
fél évre 3 frt 50 kr
negyed évre 1 frt 75 kr

Papok, tanítók és községi hivatalnokoknak:

egész évre 6 frt — kr.
fél évre 3 frt — kr.
negyed évre 1 frt 50 kr.

Azon igen tisztelt hölgyeket és urakat, kiknek az utolsó hetekben — ajánlások folytán — lapunkat elküldtük, a nélkül azonban, hogy az előfizetési díjat beküldték volna, tisztelettel kérjük, sziveskednének ezt mennel hamarább megtenni, vagy pedig, ha lapunkra előfizetni nem szándékoznak, a jelen számot ezzel a kijelentéssel hozzánk visszazáraztatni.

**Az „Egyenlőség“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, Váci-körút 3. sz.**

H I R E K.

— **Kitüntetett zsidó művészek.** A bécsi nemzetközi műkiállításán kiállított művek felett a juri meghozván az ítéletet, a 20—20 arany és ezüst éremmel kitüntetett művek közül 2 arany és 2 ezüst jutott hazánkfiainak. E négy kitüntetett művész közül három zsidó és pedig az arany éremmel kitüntetett Horovitz Lipót (Sapieha herczegné arczképével), továbbá az ezüst éremmel kitüntetett Bihari Sándor (Biró előtt cz. képével,) és Klein Miksa Berlinben élő hazánkfia (egy római ezirkuszban german harczot ábrázoló szoborcsoportozatával.)

— **A budapesti izr. kézmű és földmívelési egylet** f. hó 15-én Schönberg Ármín dr. elnöklete alatt tartotta meg közgyűlését. Az elnök megnyitó beszédét a jelentés felolvasása követte, melyet lapunk más helyén megtalál az olvasó. A jelentés tudomásul vétele után megejtették a választásokat. Megválasztottak: elnöknek Schönberg Ármín, dr. a kisorsolt választmányi tagok helyébe pedig Bloch Arthur, Fleischl Sámuel, Megyeri Krausz Lajos, Mandl Mór, Nágel Armin, Popper Armin, Pfeiffer Ignác, Sváb László, Tottis Adolf, Wahrman Sándor, Weisz Berthold és Weismayer Ferencz választottak meg. Tiszteletbeli tagoknak: Beer Salamon, Beer Jakab, Markbreit Adolf, Weisz M. I. valamint Bischitz Dávidné, dr. Schönberg Árminné és Kassovitz Róza.

— **Zsidó gimnázium B.-Ujfaluban.** Kulinyi Mór b. újfalui lakos, a kinek magán elemi iskolára a múlt nap adtak engedélyt, most — mint a nagyváradi „Szabadság“ értesül — izraelita gimnáziumot akar ott felállítani. A gimnázium hat osztályunak van tervezve s Kulinyi az engedélyért is folyamodott a miniszterhez. — Tehát magán ember megelőzi a főváros és az egész ország tehetős zsidóságát!

— **Kanitzer Gottliebnél** a hódmezővásárhelyi izr. jótékony nőegylet elnökszónyát a hódmezővásárhelyiek hervadhatlan érdemei elismerésül szép kitüntetésekben részesítettek. A nőegylet emlékül, hálából egy diszalbumot nyújtott át neki, melynek ünnepélyes átadásakor Kun Miksa ügyvéd csinos beszédben méltatta az elnökszónyát. A kitüntetett elnökne meghatottan válaszolt. A hódmezővásárhelyi szegénysegélyző egyeslet pedig tiszteletbeli tagjává választotta s az erről szóló diszokmányt küldöttsegileg nyújtatta át. Ez alkalomból a „Hódmező-Vásárhely és Vidéke“ jókora külön czikben foglalkozik a kitüntetéssel.

— **Paláleset.** Nagybecskereken rendkívül nagy részvét mellett temették el f. hó 15-én a város egyik tekintélyes polgárját. Kohn I. A.-t, ki a nagybecskereki izr. hitközségnek jótékonczélu intézetének 2 évtizeden át volt lelkes harczosa, miért is köztiszteletre tett szert. Az elhunyt sirjánál Klein M. dr. nagybecskereki főrabbi igen hatásos beszédet tartott.

— **Wahrman Mór** orszgy. képviselő, a pesti izr. hitközség elnöke 200 frttal a fővárosi mentő-egyesület alapító tagjai sorába lépett.

— **Hivatásának lett áldozata** — mint Liptó-Szt.-Miklósról írják — a felvidék egyik legelőkelőbb hitsorsosunk, Ullmann Frigyes dr., a ki több tifuzsos fejencczel kezelvén, maga is megbetegedett s néhány napi szenvedés után f. hó 13-án 60 éves korában elhunyt. A megboldogult, ki az izr. hitközségnek elnöke volt, több

felvidéki intézetben tisztességes állást töltött be, s a magyarságnak lelkes tisztelője volt. Sirjához, népszerűségénél fogva, általános részvét kísérte. A temetésen Liptómegye főispánja, Szentiványi Márton, ki a megjelenésben akadályozva volt, fia által képviseltette magát; a megyei hivatalnokok Andaházy alispán vezetése alatt jelentek meg. A templomban Singer főrabbi tartott az elhunyt fölött hatásos beszédet. Sirjánál beszélt még a liptó-szt-miklósi izr. hitközség alelnöke; Elsas Emanuel rabbi a Rózsahegy-i izr. hitközség nevében, Roth dr. liptóújvári orvos a Liptómegyei orvosok nevében és végül Thuronszky Tamás nagybirtokos a 48-as honvédek nevében.

— **Kiss József** aranytollu költőnk, tudatja „Ünnepi napok“ című könyvének előfizetőivel, hogy a mű az igen nagy számmal érkezett előfizetések miatt technikai okokból csak ez évi május hó végével jelenhetik meg. A könyv a Franklin-társaság műintézetében készül és kiváló gondval lesz kiállítva. Az új kötet kiadásának fényes sikerét semmi sem igazolja jobban, mint az az adat, hogy csak a kötött példányokból három ezerszáz darab van könyvkötői munka alatt.

— **A román zsidók sorsa**, úgy tetszik, a Rosetti kabinetjének keze alatt, mégis csak megjavul. A „Nemzet szava“ cz. bukaresti lap ugyanis ezt írja: „A kormány azon kiutasítási rendeleteket, melyek 1875. őszén több román zsidó ellen — állítólag a párisi All. Izr.-tól való nemzetellenes összeköttetésük miatt bocsájtattak ki, visszavonni szándékozik.

— **Egy kanonok nyilatkozata a zsidókról.** Angolország egyik legjobb templomi szónoka Ferrar kanonok egyik közelebb tartott beszédében így nyilatkozott a zsidókról: „A kitünőségek száma, kiknek ereiben zsidó vér folyt, a többifelekezeteikhez viszonyítva igen nagy. Senki sem tagadhatja a zsidóknak azon végtelen sok érdemét, melyeket mint a humanisták faja, vívtak ki. Istenük nem tűr rivalist. Ennek tisztelete a szívnek föltétlen tisztaságában és az igazság keresésének meghagyásában, az elnyomottak felsegítésében, az árvák védelmében és az özvegyek vigasztalásában áll. Ez náluk az istentisztelet. Hogy az egy istenség egykor általános hit lesz-e, e fölött joggal gondolkozhatunk, mert nyílt problema. Annyi azonban bizonyos, hogy a hamisítatlan zsidóság a moral nagy eszméjét igaz vagyis inkább helyes magatartásával lényegesen növelte. A zsidóság a héber nemzeti életre is rányomta saját mását oly módon, hogy nemcsak az intelligencia és akarat bizonyos erélyében, hanem a tisztább erkölcstörvényekben és egy nemesebb élet filozófiájában is világosan tükröződik vissza. Ezen igazság tanuságára klasszikus írókra utalok, minő Cicero és Tacitus. Mindkettő egyhangulag mondja, hogy miután a zsidókat mint rabszolgákat bilincsekbe verve, Rómába hurcolták, azon községek életében, melyekben a zsidó kisebb községek a haladást érvényesíteni tudták, az intellectualis, socialis és moralis fejlődés hirtelen felszökken. Éppen úgy nem czáfolhatja meg, kinek belátása van, hogy a zsidó befolyás a görög kultúrára is elhatározó befolyással volt. Ez volt az, mely elébb Zenont és Kleanthest, majd Socratest, még inkább Plato legfenségesebb ethikai theoriát sugalmazta.“ Ferrar kanonknak ezen beszéde Londonban külön kiadásban is megjelent.

— **A budapesti kereskedelmi kamara igazgatótanácsa** a leköszönt Fuchs Rudolf elnökhelyettes helyébe egyhangulag Wahrmann Mór országgyűlési képviselőt választotta meg.

— **Hirsch br. adományából**, melyet hazánk árvizkárosultjai közt való szétosztás végett juttatott Bischitz Dávidné urnőhöz, az említett körültekintő urnő a csongrádi polgármesterhez 1000 frtot juttatott a tanyai lakosok között való szétosztás végett. E tényeért, Csongrád város közgyűlése f. hó 20-án úgy Hirsch bárónak mint Bischitzné urnőnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

— **Az angol királynő egy zsinagógában.** Viktória angol királynő Olaszországban időzése alkalmával meglátogatta a florenczi zsidók templomát és a templom építése és berendezése fölött való csodálkozásának adott kifejezést. Ezen alkalomnál a királynő a florenczi szegény zsidók számára kiosztás végett 500 lírát adományozott. Együttal megemlítjük, hogy közelebbre a braziliacsászár Don Pedro látogatására is készülnek a florenczi zsidók, a ki Florenczbe elég gyakran érkezik és sohsem mulasztja el a florenczi zsinagóga meglátogatását.

— **Kitüntetések.** A görög király a napokban a Salvatore érdemrenddel két hitsorsosunkat tüntette ki és pedig: Krieger József effendit, a szaloniki törvényhatóság elnökét, a ki ezelőtt a jeruzsálemi helytartó titkára volt és Bankeja Dávid Levi effendit, janinai polgáritörvényszéki bírót.

— **Zsidók kiutasítása Oroszországból.** Odessából jelentik, hogy kétezer külföldi zsidót, és pedig nagyobb részt osztrák és magyar alattvalót, hatóságilag értesítették, hogy a városnak rövid időn belül való elhagyására legyenek elkészülve.

— **Szép hagyatékok.** Bamberger Bernat dr. berlini egészségügyi tanácsos hitsorsosunk, ki m. hó 9-én hunyt el a paderborni árvaházra 20,000, a porosz königsbergi árvaházra 20,000, németországi orvosok segélyegyletére 20,000 és Berlin szemérmes zsidó szegényeire 10,000 márkát hagyományozott. Ezen felsorolt összegeken kívül az elhunyt végrendelete értelmében özvegye halála után még 90,000 márka lesz jótékonycélú egyleteknek kifizetendő.

— **Zsidó siketnéma intézet Németországban.** A Berlinben már évek óta fennálló „a siketnémák barátai“ cz. egylet egy Németországban felállítandó orsz. zsidó siketnéma intézet létesítést célzó felhívást küldött szét, melyben elmondja, hogy Németországban a zsidók közt a siketnémák száma aránylag négyszeres, mert míg a keresztényeknél 2677 emberre egy siketnéma jut a zsidóknál 1675-re s hogy jelenleg Németországban 870 zsidó siketnéma van s köztük 160 iskolaköteles. Van ugyan a Spree melletti Fürstenwaldban egy magán siketnéma intézetük, de ebben csak kevesen nyerhetnek kiképzést, mert bérelt helyiségekben van s csak néhány jóltevő: Nachod Jakab, Günsberg Fülöp és Adolf és Boschné nagylelkűségé tartja benne a lelket. „A siketnémák barátai“, (Jedide Ilmim) cz. egylet, melynek jelenleg 1200 tagja van évi 6000 m. jövedelme és 10,000 m. alaptőkéje van már, 1883-ban azon célból alakult ugyan meg hogy a zsidó siketnémák sorsát türethetővé tegye; de eddigelé nem tehetett egyebet, mint hogy 6 szegény növendéket képeztet az említett magánintézetben. Mindezeknél fogva egy nagyobb szabású siketnéma intézet felállításának égető szükségét hangoztatja és a zsidó emberbarátokat adakozásra szólítja fel.

— **Antiszemitizmus tehenei ellen.** Czifra czim, de igaz; még pedig honi virtust jelző. A „W. A. Z.“

nak ugyan's azt írják Nyitrából, hogy a püspöki javadalmákhoz tartozó legelőkről kitiltották a zsidók teheneit! A nálunk talajt vesztett antiszemitizmus most már az Isten képmására teremtett lényektől a — tehének ellen fordul. Szegény tehenei a zsidóknak, Nyitrán nektek nem jár püspökfalat!

— **A kalkuttal zsidóknak** szép ünnepélye volt a napokban Sassun Izsák Jussuf M. a „Mogen Dovid“ zsinagógának pompás új tekerceses szentírását ajándékozott, melyet ünnepélyes felvonulásban adtak át hivatásának. Este ez alkalomból bankettet tartottak, melyben a jótékonyágnak is kiváló rész jutott.

— **A chinai zsidókat sulyos veszteség érte**, mert Schanghaiban, mely Chinának legnagyobb tengeri és kereskedő városa Benjamin Benjamin D. építkezési vállalkozó, ki jótékonyágáról volt ismert, elhunyt. Sanghaiban szegényesen kezdte pályáját és szorgalma által nagy vagyona tett szert, melyet kész égesen osztott meg hitsorsosaival. Halála reggel következett be, s már délben kivitték a kis temetőbe, mert a nagy meleg miatt itt csak néhány óráig türik meg a halottakat. Utolsó útjára 40 európai, amerikai és keleti zsidó is elkísérte. A levelező egyúttal azt is írja, hogy a chinaiak jól tudják, mi-zerint »zu-li«-knak (zsidók), vagy lichtzu-fu«-knak (keresztet tagadók), itt zsinagógájuk és apró temetőjük is van; de még eddig benszüllött chinai zsidót itt nem láttak. Ez biztos tanujele annak, hogy a mennyei birodalomban a messze nyugaton fekvő Kaifong-fu város kivételével sehol sem laknak zsidók. Ellenben Sanghaiban sok chinai mohamedán van, kik a külföldi zsidókkal jó viszonyban élnek.

— **Orosz zsidó költő**, Lewanda Leo hunyt el múlt hó 21-én. Orosz hitorsosaink civilizatójának emlékes előharczosáról lapunk más helyén bővebben emlékezünk meg. Itt még csak annyit jegyzünk meg, hogy művei kiadására a napokban egy bizottság alakult.

SZEFFORISZ és RÓMA.

Történeli regény a negyedik századból.

Két részben.

2

Írta: **Dr. Philippson Lajos.**

Fordította: **Háber Samu.**

— Első rész. —

S z e f f o r i s z .

U r s i c i n u s z s a r c z a .

A római vezér Szefforisz városába a legrosszabb hangulatban vonult be. Volt is oka rá.

A rómaiak és a perzsák e korban Ázsia uralmáért küzdöttek. A Tigris képezte a két birodalom határát: de nem olyan határt, melyet ünnepélyes szerződések alapján jogosan lehetett biztosnak tekinteni. Kelet és Nyugot közt nem volt béke, csak örökös harcz. Kelet vad néparadatai ahova csak eljutottak, mindenütt küzdöttek az uralomért. Nyugot haditudományja és férfiai védtek tulajdonukat, mert tudták, mennél többet hátrálnak, annál előbbre nyomul az erőszakos ellen. Az a nagy vidék, mit a Tigris és Eufrat foly körül, perzsa uralkodók és a római imperatorok közti századokon át tartó harczoknak színhelye volt; amazok számtalan seregüket

a részben buján termékeny Mezopotámiába a Tigrisen vezették által, ezek legbátrabb legiókat ugyancsak ide küldték egyre-másra Cézár trónján most Konstantin, a megkeresztelkedett Konstantin fia, ült; a perzsák ura a bátor és vad Szápor volt. A római udvarban az intrikák járták és az szabta meg az irányt, hogy a császár kegyeltjei közül, kegyeit elnyerendő, ki győzte a többit gyanusítani és halomra dönteni. Eusebiusz és Antoniusz sokáig küzdtek életre-halálra. Eusebiusz maradt a győztes, és Antoniusz szerencséjének tarthatta, hogy a küszöbön levő vihar jeleit ura homlokán felismervén, idejekorán menekült. A perzsákhoz ment és, a római államnak minden tekintélyét, egyéniségét, erejét, baját ismervén, Szápornak okos, eléggé meg nem becsülhető tanácsosa lett. A perzsák minden erejüket összeszedték, hogy végrevalahára hatalmukba kerítsék Mezopotámiát, az Eufrateszen átmehessenek és Szíriába nyomulhassanak. Konstantinus az előző években a perzsák benyomulásaival szembe Ursicinusz vezérét állította, és ez az ellenállásra és visszanyomásukra mindig talált módot. De Ursicinusz a menekült Antoniusznak barátja volt, Eusebiusz ezért ellenséget látott benne és azon volt, hogy megrontsa. Midőn tehát Szápor a Tigrisen át való új benyomulásának híre Rómába ért, a kegyelt a hatalma alatt állott császárt rávette, hogy a perzsák ellen nagybátyját, Sabinuszt küldje vezérül és Ursicinuszt ennek alárendeltjévé tegye, úgy, hogy ez teljesen ennek parancsaitól legyen függővé téve. Kiszemelte, hogy így a háborunak minden szerencséje az ép oly ügyetlen, mint Iusta Sabinianusznak lesz betudható; minden sikertelensége pedig Ursicinusz terhére lesz irható. Ursicinusz észrevette a tört, mit neki vetettek; de engedelmeskednie kellett; mert maga Galus császár, barátja, kire Ázsia főnhatósága volt bízva, sem tudta őt megvédeni. A 21-ik legióval így vonult Szíriába, elszántan, hogy legalább az Eufrátot minden áron megtartja és a szerfölött erős ellenfél átvonulását megakadályozza; a hadviselést azonban, mert meg úgy sem akadályozhatta, Sabinusz kénye-kedvére bizza. Látta a setét felhőt, mely feje fölött tornyosodott; de érezte, hogy a készülő zápornak ép úgy nem veheti elejét, mint a földmives, ki a vetésére szakadó jégesőt látja. Lelke dühétől vonaglott, és ezt mindenkiel érezte, aki vele érintkezett. Utja Galileán vezetett keresztül, és elhatározta, hogy Szefforisz hegyi várában addig tart pihenőt, míg az ellenség mozdulatáról, mely már Mezopotámia kellős közepébe nyomult, pontosabb adatai nem lesznek. Galilea lakossága ekkor főként zsidó volt, kik között egy-egy csomó görög és szamaritanus csak helyel-közzel volt szétszórva. Maga Judea pedig vadon és néptelen volt, mert előbbi lakosságának utódai Galileába sereglettek és itt bizonyos határokon belül megint nemzeti életet kezdtek. A galileai városok közül meg éppen Szefforisz volt az, mely, bár a pat-

riarkák és a nagy szanhedrin székhelye Tiberiós volt, első helyen állott, mivel tisztán zsidó lakossága iparkedvelő volta miatt módos volt, és az erődje által, mindennemű kószanépek és rablóseregek ellen védett. De Ursicinusz ezenkívül kettős okból is gyűlölte a zsidókat; először mint római, aki mindenütt, hol a zsidókat nagyobb és vegyületlen tömegben és valamennyire önállóknak találta, alkalomadtán nyakas ellenségeket sejtett bennök, árulóknak képzelte, amit a jelenben annál inkább tartott lehetőnek, mert a zsidóknak egy tulnyomó része perzsa uralom alatt békében élt és figyelemre méltó számmal volt a hadseregben képviselve, úgy, hogy a gyanu nem éppen volt alaptalan, miszerint Babilonia és Sziria zsidósága közt titkos szövetség létezik. Hiszen a babiloniai zsidó iskolák annyira virágjukban voltak, hogy mellettük a palesztinai iskolák árnyékban maradtak, s a palesztinai ifjakat, hogy magukat a bölcséletben kiképezék és hogy otthonukba mint tekintélyes tanárok térjenek vissza, a babiloniai iskolákba vonzották. Ursicinusz ennél fogva magát a zsidó lakosság közt már szinte ellenséges területen hitte. Egyuttal azonban, mint buzgó keresztény is, ellenük volt. Konstantin császár megkeresztelkedésével a kereszténység bár diadalra jutott, de diadala még nem volt teljesnek mondható. A pogányságnak még nagy néptömegek, befolyásos emberek és sok vagyon állt rendelkezésére. Az elébb olyan keményen üldözött kereszténység ennél fogva a küzdelemtől még nem mondhatott le és minél inkább volt egyszersmind politikai párt, annál inkább kellett azon lennie, hogy mindent, a mi utjában áll, porba döntsön. Valamint a pusztuló pogánysággal szemben győző harcos volt, úgy a régi idők óta védtelen zsidóság ellen üldözőként lépett fel, és kardját, melyet a pogányság az előző századokban a kereszténység ellen emelt, ellene fente. Ámbár Konstantin császár a kereszténység híve volt, és nagy ajándékokkal és kiváltságokkal járt a kereszt és papságának kedvében és tette hatalmassá: nyíltan még sem vallotta magát kereszténynek, amit azonban nemsokára megtett. Emberei annál inkább voltak azon, hogy a nem keresztény pártoknak a lehető legnagyobb kárára legyenek, és felekezetük diadalát elősegítsék. Ilyen gondolkozásmóddal és ilyen hangulatban vonult Ursicinusz Szefforisz várába.

Alig óra múltán Patrika a szanhedrin két más tagjával a várban volt. A főuton és a vár előtt még ott álltak a római legionáriusok, a parancsot várva, hogy szállásaikra térjenek. Bármily komor volt is a vár külseje, a katonai célokra szükséges helyiségeken kívül mégis voltak benne olyan termek, melyek a legpompásabban voltak kiállítva, és a mindenhi parancsnoknak gazdag igényeit kielégíteni tudták. A, ha nem is valami nagy, de fenséges kert, — ilyen magasban szinte csoda — drága szökőkuttal volt díszítve, mely sugarát olyan magasra lövelte fel, hogy a nap napestig rászórta fényét és a szivárvány minden színében csillogtatta.

A várban levő, mélyen a sziklába vájt kut a kaszkadot vízzel bőven látta el és a művészi eszen kidolgozott medencze kis időközökben felfogta a csobogó vizomlást. A kert körül magas erkély vezetett, melyet a rómaiak márványszobrokkal ékesítettek és a melynek padlózatát drága mózaik képezte. Magas czedrusfából való, pompás faragványu, arany és ezüst czifzaságokkal kivert ajtó vezetett a dísztermek belséjébe. A város három embere az előszobába lépett, és jelentkezett; de még sokáig kellett várakozniok, míg a vezér színe elé kerülhettek. Eleven sürgés-forgás, a követek, haditribunok, és minden rendű és rangu és fegyverzetű centúriók jövése-menése volt itt.

Ursicinuszt pompás székekben hanyagon elterülve találták, mellette háromlábú asztalon illatos borral telt amfora és kehely állt. Amint a három belépőt észrevette, gyűlölséget eláruló tekintetet vetett rájuk, és durva hangon szólt:

— Titeket e város előjáróinak tekintelek és ezenel minden csürés-csavarás nélkül tudatom veletek parancsaimat, melyeknek pontos betöltését, ha nem akarjátok magatokat a legkeményebb büntetéseknek kitenni, elvárom. Legiómmal itt hosszabb pihenőt tartok, és e végből katonáim a városban lesznek elszállásolva. A polgároknak jól lelkére kössétek, hogy katonáimmal szemben jól bánjanak, mert ha valami rendellenességük ellen védik majd magukat, a panaszt meg sem hallgatom; ami a katonák és lovaik ellátására szükséges, bort, húst, kenyeret, zabot, a városnak kell szolgáltatnia. Azonkívül a seregek zsoldjára naponkint száz minát (2500 tallér) fizet. Ebből nem engedek hajszálnyit sem, és mindenféle kérvényezés hiábavaló volna. Egyébiránt mindezek kiszolgáltatására több hónapra, amennyire a mi itt tartózkodásunk terjedhet, készüljetekek elő.

A három férfi az ijedtségtől mintegy gyökeret verve állt, ami a vezért rendkívül mulattatni látszott, mert valami csendes mosoly-féle játszadozott ajkai körül. De Patrika csakhamar összeszedte magát, támadó haragját legyőzte és szólt:

— Fenséges vezér, lehetetlen, hogy mindezt komolyan kivánd. Örömmel hozunk meg minden áldozatot, mi tőlünk telik. De a városban hatezernél több embert mint szállásoljunk el hónapokra, mint lássunk el mindennel és mint győzzük a zsolddal? Ha van is köztünk bizonyos számú jómódu polgár, a nagyobb-rész mégis csak földhöz ragadt szegény, és napi munkájából él meg. Ez a rettenetes teher kevesekre nehezédnek, és ezek rövid idő alatt tönkremennének.

— Zsidó, te nagyon vakmerő vagy — szakitá félbe Ursicinusz — hogy komolyságomat kétségbe vonod. Elfajta emberekkel, mint te, én nem szoktam tréfálódzni. Én nektek kiadtam a parancsot, rajtatok áll, hogy helyt álljatok. Ha ezért közületek tönkre is megy néhány, mit törődöm veled?

(Folyt. köv.)

„Az Anker.“ Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaság Bécsben április 12-én tartá 29-ik évi rendes közgyűlését gróf Zichy Ödön elnöklété alatt. Az évi jelentésből kitűnik, hogy az üzlet az elmúlt évben is nyert terjedelmében s úgy a biztosítottaknak, valamint a részvényeseknek egyenlő kielégítő eredményt nyújtott. 1887-ben ajánlatok 19.473,699 frt összegben nyújtottak le és az év folyamán 7232 szerződés 17.582,615 frt tőkével realizáltatott. Az Anker az 1887-iki évben halálesetekért, visszavásárlásokért, túlélési és járadék biztosításokért 1.034,631 frtot a társulási tagoknak 4 millió 286,449 frtot és kölcsön fejében a biztosítottaknak 252,072 frtot fizetett, míg a díjtartalék emelésére 1.754.830 frtot fordított. Az előny a biztosítottak részére abból tűnik ki, hogy a társulási tagok a részletben befizetett 2.093,913 frtért 4.286.449 frtot, azaz a betétet 7%-os kamatok-kamatotzasával, a túlélésre nyereményrészszel biztosítottak nyereményül a biztosított tőke után 25,17%-ot kaptak, ellenben a halálesetre nyereményrészszel biztosítottakra nyereményül az évi díj 26%-a jutott. A társulat kezességi képessége a túlélési társulás 14.801,137 forint alapján kívül a következő alapokból áll: a túlélési nyereményrészszel biztosítottak alapja 5.882,467 frt, díjtartalék és nyeremény-alap a halálesetre nyereményrészszel biztosítottak részére 2.170,345 frt, díjtartalék a halálesetre és túlélésre nyereményrészszel nélkül biztosítottak és járadék biztosítások részére 8.025,833 forint, ehhez járul még a részvénytőke 1.000,000 frttal és a tőketartalék külön tartalékokkal 1.659,117 frt, összesen 33.538,961 frt. A társulat összes vagyona 31.513,072 frt. — A befektetési illetőleg megjegyzendő, hogy egy rész bécsi és budapesti házakban van elhelyezve, melyek az évi leírások folytán jóval a valódi értéken alul szerepelnek a mérlegben. A vagyontulnyomó része jelzálogos biztosítékot nyújtó és állami garanciát élvező elsőrangú értékekben van elhelyezve, mely körülmény a felülvizsgáló bizottságnak alkalmat nyújtott elismerőleg hangsúlyozni, hogy a társulat befektetésinél szigorú óvatossággal jár el s a biztosítási alapok és tartalékok szükségességénél nagyobb gyarapítására különös gondot fordít.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

A helybeli Talmud-Thóra iskolánál a תורה és תנ"ך tanítására f. évi szeptember hó 1-ével egy nőtlen **Talmud-Thóra-tanító** állása, melylyel **400** frt fizetés jár, megüresedvén, ez állásra folyamodók felhivatnak, magyar és német, valamint héber nyelven szerkesztett kifogástalan előéletüket és szakképzettségüket igazoló hiteles okmányokkal ellátott folyamodványaikat alulírt elnöbséghez jul. hó 1-éig beküldeni.

Vác, 1888. ápril 14.

Goldberg Guttman,
elnök.

Pályázat.

Borsódmegyben, **Nyéken**, egy képesített. női izr. tanítót keresnek, kinek neje a délutáni órákban női kézi munkát tanítana. Évi fizetése 450 frt, szabad lakás, és a megelégedésre eltöltött próbaév után esetleg 50 frt. javítás. A magyar, német és héber nyelvet tökéletesen bíró tanítók, kik ezen állomásra pályáznak, sziveskedjenek folyamodványaikat folyó év április végeig Blau Lipót urhoz Nyékre beküldeni. Az állomás azonnal elfoglalható. Megjegyeztetik, hogy ezen állomás nem a hitközség, hanem magánosok által lett rendszeresítve.

Nyéken, 1888. április hó.

Blau Lipót.

Pályázat.

Az érsekújvári Congr. izr. hitközségben **1000** frt évi fizetéssel, **200** frt lakbér átalánnyal, **200** frt hitoktatási díjjal (a gymnasiumi ifjuságért) a törvényesen megszabott anyakönyvi díjakkal és egyéb szokásos jövedelmekkel javadalmazott **rabbisági állás** betöltetni határozatván, erre pályázat nyittatik.

A pályázónak, kitől a magyar állampolgárságon kívül a rabbi teendők végzésére a magyar és német hitszónoklatra való képesség kívántatik, rabbiszeminariumot végzett bölcsészettudornak kell lennie.

A választás előzetes meghívásra tartott próbaszónoklat után ejtetik meg, megválasztottnak utiköltségei megtérítetnek.

A kellő okmányokkal felszerelt folyamodások f. évi június hó 30-ig az érsekújvári Congr. izr. hitközség elnökségéhez nyújtandók be.

Érsekújvárt, 1888. ápril hó 12. én.

Dr. Adler Mór,
hitk. elnök.

Pályázat.

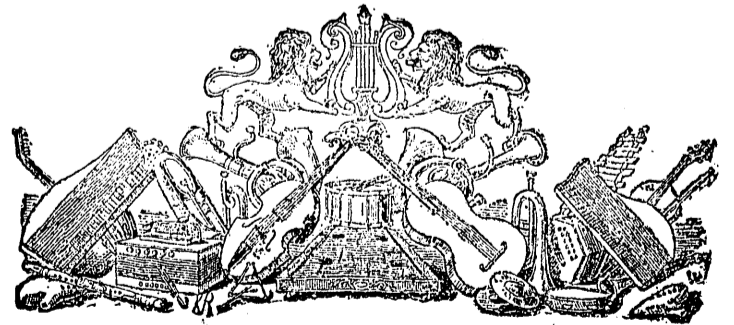
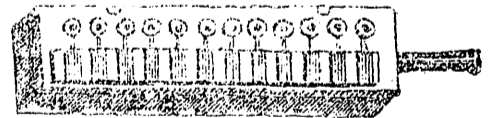
Alulírott hitközség elemi iskolai tanítót keres, ki a budapesti izr. tanítóképző-intézetben nyerte képesítését. Évi fizetés **250—300 frt, lakás és élelmezés.** Nőtelen pályázók sziveskedjenek ajánlataikat alulírott izr. hitközség előljáráshoz beküldeni. Az állás azonnal elfoglalható.

Élesd, Biharm. 1888. apr. 10-én.

Az élesdi izr. hitközség előljárása nevében
Terebesi Salamon.

Sternberg Armin

hangszergyára Budapest, VII. Kerepesi-ut 36.
(szemben a Rókus-kórházzal)

Legújabb Harmonika-Fuvola 12 billentyűvel, kellemes hangokkal; bárkinek igen kellemes mulató-eszköz. Ara: 2 frt. Mindennemű hangszerek nagy raktára. 200 képzel diszített nagy hangszerkatalogus kívánatra ingyen. Harmonikáról külön árjegyzék. Javítások pontosan teljesítetnek.